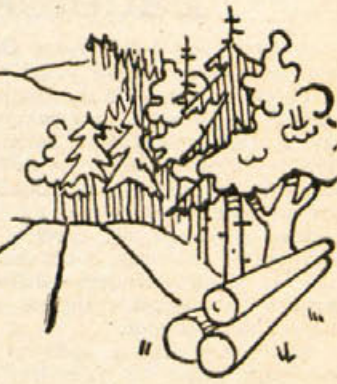

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJEV ČRNOMELJ, NOVO MESTO IN TREBNJE

Leto II. — Stev. 2

NOVO MESTO, 13. januarja 1951

Izhaja tedensko

Pridite in oglejte si naša polja, vinograde . . .

Zadružna ekonomija KLO Trebelno je na poti gospodarskega razcvita in bo prav gotovo izpolnila svoje poslanstvo in postala prava Kmečko-obdelovalna zadruga. Poleg ostalih članov te ekonomije ima velike zasluge za napredek njen upravnik tov. Fink. Pred dnevi smo ga obiskali z željo, da kaj več zvedemo o življenju tov. Finka, ki tako umno vodi ekonomijo in pa o uspehih in težavah, ki jih imajo pri delu.

Fink je skromen človek. Povedal nam je, da mu je življenje pred vojno rezalo črn kruh in še tega malo. »Z otroki smo živitarili iz dneva v dan, blede in z malo upanja na boljše. Samo po sebi je umevno, da sem z družino sodeloval v OF, kjer tudi danes pomagam z vsemi močmi!« Zaradi velikega zaupanja, ki ga ima vanj ljudstvo, je bil izbran za upravnika zadružne ekonomije, kjer dela z ostalimi člani vred neutrudljivo in z velikim uspehom.

»Pojdite,« je dejal, »in si oglejte naša polja, sadovnjake, vinograde!«

Sli smo in se prepričali, da je glas, ki gre med ljudi: »Ekonomijo vodijo umni gospodarji in pridni ljudje, resničen. Povsod red in čeprav zemlja počiva, je povsod vidno, da so jo skozi leto obdelovale ljubeče roke. Sadovnjaki lahko služijo za vzgled ostalim in jih prepričajo, da je v zadrugi možen resničen gospodarski napredek.

Tovarišu Finku želimo, da tudi v bodoče vodi svoje gospodarstvo s tako velikim uspehom. Prepričani smo, da bo tako; saj je on sam in vsi sodelavci porok za največji uspeh. S. Z.

Ali bo v novomeškem in trebanjskem okraju ostalo samo pri podpisih?

Drugo ljudsko posojilo, o katerem smo pred meseci precej pisali, se z doseženim zneskom v zveznem merilu še ni zaključilo. Zaključeno bo z dnem, ko bodo vsi vpisani zneski tudi plačani. Nekatere vpisne komisije se dobro zavedajo svojih dolžnosti in redno pobirajo mesečne obroke pri podpisnikih, hkrati pa jim izročajo obveznice II. ljudskega posojila. Med take lahko štejemo vpisne komisije v Novem mestu, na Dvoru, v Zužemberku, v Mirni, na Primskovem, v Sv. Križu, Telčah in še v nekaterih drugih krajih.

Ni pa z vsemi tako! V novomeškem okraju je 53 vpisnih mest, kjer ni bil vplačan še niti en obrok posojila — z izjemo zneskov, ki so bili vplačani že pri vpisu posojila —. Naj jih naštejemo samo nekaj: Sela Hinje, Viseje, Vratno, Dobruška vas, Gomila, Hrušica, Ajdovec, Zaboršt, Gor. Mokropolje, Pristava, Gaberje, Uršna sela, Veliki Slatnik, Dobindol, sindikat v Mirni peči, Cerovi log, Ostrog, Ločna in tako dalje. Zalostna slika za vpisnike, še sramotnejša pa za člane vpisnih komisij, ki ne opozorijo vpisnikov na njihovo dolžnost, niti ne dvignejo obveznic pri Narodni banki!

Seveda je cela vrsta tudi takih vpisnih mest, kjer vplačila prav slabó prihajajo: med nje bi lahko uvrstili Smarjeto, Zameško, Češko vas, Mirno peč, Mali Slatnik, Potovrh, obrtniško zbornico v Novem mestu, Loko, Dolž in še kakšnih 20 drugih.

V trebanjskem okraju v KLO Mirna vas, St. Lovrencu ob Temenici in pri St. Rupertu, v Trebelnem in Veliki Loki komisije sploh ne izterjujejo zaostalih obrov; na to so pozabili tudi zadržniki v Doberniču in Vel. Gabru! V Mirni vasi so n. pr. vpisali celih 5300 din — vplačali pa še niti dinarja! V Trebelnem so podpisali posojila za 26.900 din, prav toliko pa so tudi še dolžni! V Veliki Loki dolgujejo vpisniki še vseh vpisanih 24.200 din, v Mokronogu ni vplačanih 128.700 din, v Trebnjem 326.800 din, v Vel. Gabru 104.000 din in podobno.

Lepo sliko zavednosti nam pokažejo naslednje številke: v novomeškem okraju je

Še vse premalo dela!

Frontne organizacije v novomeškem okraju so posebno v drugi polovici lanskega leta, po volitvah OF, začele z novim poletom. Razgibale so se politično, poživile so kulturno delo. V skladu z novimi smernicami je bila izvedena decentralizacija. Frontni odbori so se v mnogočem osamosvojili. Zdaj frontni odbori na Dvoru, v Dolenjskih Toplicah, v Št. Jerneju in še v številnih drugih krajih povsem samostojno vodijo in usmerjajo frontno življenje, in ne več samo po direktivah ter okrožnicah Okrajnega odbora OF.

Frontna organizacija v Beli Cerkvi, ki je pred volitvami živitarila brez pravega vodstva, katere člani se niso sestajali in ki je bila že na tem, da bo povsem razpadla, je po volitvah, pomlajena z novimi odborniki, spet zaživela. V Uršnjah selih, Smihelu, v Stopičah in Mirni peči in še v več drugih odborih Fronta aktivno pomaga krajevnim ljudskim odborom pri raznih gospodarskih nalogah: pri odkupih, popisu in drugem.

V številnih odborih OF se je stanje torej znatno izboljšalo; so pa vendar še nekateri odbori, ki hodijo po starih kolesnicah. V Št. Jurju, na Prekopi, Šmarjeti, v Škocjanu na primer ni od zadnjih volitev delo odborov OF prav nič boljše. Člani frontnih organizacij v teh krajih morajo sami na svojih sestankih opozorjati odbore na njihovo nedelavnost, na mesta najbolj zanikrnih nedelavnih odbornikov pa postavljati druge.

Za frontnih volitev so frontovci volili tudi svete potrošnikov. V novomeškem okraju je sedaj 34 potrošniških svetov, ugotoviti pa moramo, da so ti sveti do sedaj pokazali premalo delavnosti in se ne zavedajo svojih dolžnosti, ki so jih prevzeli do skupnosti. Delaven je samo potrošniški svet v Novem mestu, ki ima redne seje in ki je tudi že aktivno posegel z odvzemanjem živilskih nakaznic tistim, ki niso bili upravičeni prejemat zagotovljeno preskrbo. Sicer se pa tudi ta svet spušča preveč v podrobnosti in vse premalo nadzira poslovanje okrajnih magazinov, kmetijskih zadrug in ostalih trgovin.

bilo vpisanega posojila v podjetjih in ustanovah za 4 milijone 966.500 din, do 10. decembra pa vplačanega že štiri milijone 109.900 din. Člani OF v mestu so vpisali 517.900 din, vplačali pa 468.800 din, frontovci na vasi, naši kmetje pa so vpisali tri milijone 573.000 din posojila, vplačali pa šele dva milijona 168.900 din; tu je zaostankov za skoraj milijon in pol dinarjev! Kmetijske delovne zadruge so vpisale 239.500 din, vplačale pa 186.900 din. Obrtniki okraja pa so podpisali za 249.000 din obvez, vplačali pa do 10. decembra 151.900 din. Računi nam torej povedo, kje so dolžniki.

Na odborih OF, odbornikih KLO, sindikatih in članih vpisnih komisij leži odgovornost, da bo vpisano II. ljudsko posojilo čimprej tudi plačano! Če bomo ostali samo pri podpisih, naše dolžnosti nismo izpolnili!

Poleg potrošniških svetov so frontovci izvolili še 28 kmečkih svetov ter prav toliko gospodarskih svetov, katerih namen je nuditi pomoč krajevnim ljudskim odborom pri vseh gospodarskih vprašanjih, zlasti pri odkupih žita. Ti sveti so postavljeni v vseh večjih krajih in sedežih KLO. V številnih krajih že aktivno pomagajo ljudskim odborom pri reševanju gospodarskih vprašanj.

OF novomeškega okraja je zlasti aktivna pri nujenju pomoči kmečkim delovnim zadrugam in zadružnim ekonomijam. Člani Fronte so v drugi polovici lanskega leta dali socialističnemu sektorju 25.000 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 300.000 din; pomagali so pri spravilu pridelkov, pri zadružnih gradnjah in drugod. Posebno so se izkazali frontovci iz Bele Cerkve, ki so s prostovoljnimi delom pokosili skoraj vso otavo tamkašnji zadrugi. Tudi v Št. Petru in Lazih so se frontovci izkazali v prostovoljnem delu pri zadrugah.

Fronti, ki je znala pridobiti članstvo za prostovoljno delo na zadružnih gospodarstvih, moramo šteti to stvar v dobro. Na drugi strani pa je Fronta vse premalo sodelovala pri organizacijski utrditvi, pri razširitvi in pri ustanavljanju novih kmečkih delovnih zadrug. V tem letu naj Fronta prav tem vprašanjem posveča kar največjo skrb.

Kot pri delovnih zadrugah, je Fronta vse premalo sodelovala pri kmetijskih zadrugah in nudila premalo pomoči njenim živinorejskim, vinogradniškim in drugim odsekom. Mnogi frontni odbori so smatrali in še smatrajo kmetijske

zadruge za trgovine in nič več in zato se jim ne zdi potrebno, da bi te zadruge podprli pri njihovem delu kot pionirje bodočih delovnih zadrug.

Kulturno prosvetna dejavnost frontnih odborov ni na zadovoljivi višini. V vsem okraju deluje samo 7 izobraževalnih tečajev s 315 tečajniki. Ta prenizka številka nam pove, da bo morala Fronta na tem polju odločneje zaorati.

V tekmovalju na čast desete obletnice ustanovitve Osobodilne fronte je sedaj vključenih že 100 frontnih organizacij, ki so razdeljene na podeželju na štiri tekmovalne skupine. Frontne organizacije imajo po tovarnah in ustanovah tri tekmovalne skupine, ki vključujejo 13 delovnih kolektivov. Največ uspehov v tekmovalju so do sedaj pokazali v Št. Jerneju, Dolenjskih Toplicah, v Stopičah in še nekateri frontni odbori. Njihov uspeh se kaže predvsem v prostovoljnem delu pri popravilu cest in potov, pri zadružnih domovih in drugod. Frontovci so tu opravili že nad tisoč delovnih ur. Borba za osvojitve prehodne zastavice okrajnega frontnega odbora je zadnji čas izredno huda, kar nam dokazuje, da je to tekmovalje pritegnilo k živemu sodelovanju frontne odbore, ki se sedaj merijo med seboj in se borijo za to, da bodo ob koncu tekmovalja najboljše v okraju.

Fronta v novomeškem okraju torej živi. Njeni uspehi so ponekod večji, drugod manjši. Enako je z neuspehi. Dosedanje dobre ali slabe izkušnje naj ji bodo smernice za njeno bodoče delo v korist svojega članstva in skupnosti.

Drago Brus in njegova četa v borbi za zmago

Čeprav stopiš prvič med nje — imaš občutek, da si doma, kjer veže družinske člane ljubezen in odgovornost do dela. Le kdo tvori jedro delovnega kolektiva lesno industrijskega podjetja »Zora« v Crnomlju, ki ustvarja tako ozračje v podjetju že tri leta? Na čelu vseh je osnovna partijska organizacija, koj za njo pa upravni odbor podjetja, ki le z delom rešujeta vse naloge. Naloge: dvig proizvodnje in čuvanje strojev, spremljajo ta delovni kolektiv na vsakem koraku.

Tovariš Ivan Rajgelj, član upravnega odbora je predlagal, da če preneha delati lokomobila po krivdi strojnika ali kurjača, bo materialno škodo poravnal tisti, ki je to zakrivil. Dalje so na seji upravnega odbora sprejeli sklep, da se zaostanke kaznuje ostro. Vendar se na veselje vseh to ne dogaja. Lokomobila dela z vso paro in izostankov tudi ni . . .

Zaradi vsega tega je ta kolektiv izpolnil lanski plan že na praznik republike 29. novembra in to je bil zanje resničen praznik: Partiji in državi so sporočili najlepšo vest, da je plan izpolnjen.

Pa tudi izven podjetja se delovni kolektiv pridno udejstvuje. Pri tlakovanju ceste v Crnomlju imajo za seboj 786 delovnih ur, v tovarni učil pa preko tristo ur. Pri različnih proslavah in sestankih so prvi. Obvezo

drugega ljudskega posojila so presegli za 24.000 dinarjev. Imajo najboljšo menzo v Crnomlju in najboljše stanovanje za delavce. Med njimi so štirje udarniki: Ivan Rajgelj, Šepetavec Franc, Dorfar in Medic. Med vsemi v kolektivu pa ima največ zasluge za take uspehe tov. Brus Drago, ki je že četrto leto upravnik tovarne. Pred njegovim prihodom je imelo podjetje en milijon izgube, v prvem letu njegovega vodstva pa je že znašal dobiček 700.000 dinarjev, drugo leto 1.700.000 dinarjev, v tretjem pa celih 2.300.000 dinarjev.

Razumljivo je, da ima podjetje tudi težave, o katerih se pogovore na sejah upravnega odbora. Vstrie s skrbjo za proizvodnjo, čuvanjem strojev, gre tudi velika skrb za izboljšanje življenjskih pogojev delavcev. O tem govori njihova menza. Sedaj razpravlja upravni odbor, kako naj izboljša delavstvu preskrbo s tekstilom in obutvijo. Njihovo delo je tako, da se oblačil veliko uniči. Pisali so tudi že na direkcijsko lesno industrije. Odgovora ne dobe, kakor da tega ne bi zaslužili . . . Najpametneje bo, da upravni odbor pooblasti svojega člana, ki bo pri kontingentih blaga poskrbel, da ne bo njihov kolektiv zadnji pri delitvi.

Ta kolektiv, ki je prvi pri delu in uspehih, zasluži, da bo tudi prvi pri preskrbi z vsem. To mu mora nuditi skupnost. R. F.

Začetek, ki obeta uspehe

Novoizvoljeni vaški odbori OF v trebanjskem okraju so krepko prijeli za delo. Po prvih tednih njihovega delovanja so že vidni uspehi, ki obetajo gospodarski napredek okraja. Dejavnost članov množičnih organizacij se najbolj izraža v prostovoljnem delu: popraviljanje vaških poti, pripraviljanje drogov za elektrifikacijo vasi itd. Na Mirni so posebno pozornost dali ureditvi cest in poti, prav tako v St. Janžu. Na Kalu nad St. Janžem so s prostovoljnimi delom pripravili drogeve za elektriko, skopali jame in postavili transformator.

Največje uspehe v zadnjem času pa je imel vaški odbor OF Primskovo, ki je organiziral uspešno prostovoljno delo pri popravilu šolskega vodnjaka, kjer je delalo 58 prostovoljcev, 11 voznikov je ves dan vozilo pesek. Šolska mladina je nosila 500 metrov daleč vodo za betonsko malto. S prostovolj-

nim delom so letos zgradili pet mostov in vaško sušilnico za sadje. V načrtu imajo še dva mostova in še eno vaško sušilnico. Poleg tega so imeli redne sestanke in seje ter redno plačevali članarino. Pri gospodarskih nalogah je odbor OF sodeloval, saj je samostojno izvajal vse odkupe, prav tako tudi druge gospodarske in politične naloge. Za storjeno delo in za svoje uspehe je dobilo Primskovo prehodno zastavico, ki je bila izročena članom OF na množičnem sestanku, katerega se je udeležilo 120 ljudi. Za uspehe je vaščanom čestital tov. Siško Franc, predsednik okrajnega ljudskega odbora Trebnje.

Novoizvoljeni odbori so na sestankih posvetili veliko ur tudi pripravam za volitve. Da je bilo njihovo delo uspešno, vidimo po volitvah, s katerimi je trebanjski okraj zavzel častno mesto v Sloveniji. Z. F.

Davek je le špekulantom breme

Ker že četrtilt odmerjamo kmetom dohodnine, je nujno, da se davčne komisije dobro seznanijo z odmero dohodnine kmetom za leto 1950. Odpraviti bi treba vse dosedanje napake in paziti, da zaradi napačnega razumevanja dohodninskih predpisov ne bi prišlo do ponavljanja napak in popraviljanja že izvršene odmere. Pri odmeri dohodnine kmečkimi gospodarstvom je nevarnost, da organi, ki imajo opravka z odmero dohodnine pozabijo pri svojem delu na ekonomsko politično nalogo, ki jo ima v socialistični državi dohodnina. Vsi ti organi se morajo zavedati, ko odmerjajo dohodnino, da je ona orodje za izvajanje gospodarsko političnih ciljev naše ljudske oblasti. S pravilno odmero dohodnine omejujemo in izrivamo kapitalistične elemente na vasi in zaostroujemo razredno borbo proti izkoriščevalcem naše socialistične države. Res je, da imamo v naši socialistični državi davčno lestvico, ki je progresivna, to se pravi, čim višji je dohodek nekoga gospodarstva, toliko večji je prispevek, ki ga mora gospodarstvo dati skupnosti. Vendar pa moramo vedeti, da bo davčna lestvica uspešno opravila to nalogo šele tedaj, kadar bo uporabljena na pravilno davčno osnovo.

Pri izvajanju vsega tega pa se moramo strogo držati zakonitih določil in da se pri izvajanju te akcije za odmero dohodnine udeležijo čim širši krog državljanov.

Navodila za leto 1950 ne prinašajo v našo davčno prakso prav nič novega, vendar bo prav, da tudi o letošnji odmeri pred njenim

pričetkom spregovorimo o nekaterih spremembah v navodilih.

V letošnjih navodilih odpravljamo način grupiranja davčnih zavezancev. Za leto 1950 bo odmera davčnim zavezancem potekala individualno po obračunskih listih. Tu pa bo delo letos neprimerno lažje, ker so davčne komisije in KLO s tem delom že v dobri meri seznanjeni.

Druge značilna sprememba v letošnji dohodninski metodologiji je v prenosu pristojnosti za reševanje pritožb na KLO. Iz praktičnega obravnavanja teh vprašanj vemo, da je dosedanja način neprikladen. Brez dvoma je prav, da reši pritožbo na prvi instanci že sam KLO. KLO kot na primer: Podturn, Zagrad, Zbure in še par drugih so že v letu 1949 bili zelo objektivni in pozitivni v reševanju vloženih pritožb, kljub temu da niso bili še merodajni v reševanju pritožb v prvi instanci. Dobro stran so pokazali tudi krajevni ljudski odbori: Toplice, Straža, Zameško, St. Jernej in še nekaj ostalih pri realizaciji zaostalih davkov. Pri teh KLO ni problem kako bodo izvršili svoj proračun za leto 1950.

Slabi so pa krajevni ljudski odbori: Svetlenja vas, Straža, Smarjeta, Smihel pri Novem mestu itd. Ti KLO pa nimajo evidenc nad svojimi davkoplačevalci in zato ne morejo kriti svojih proračunskih potreb.

Pozivamo te KLO, da zaostre izterjavo zaostalih davkov, da ne pride do prisilnih ukrepov. Zagorč Albina

ZAVAROVANJE SADNEGA DREVJA

Vsako leto napravi zajec na sadnem drevju občutno škodo povsod tam, kjer sadno drevje ni bilo pravočasno ali dobro zavarovano. Ker po obstoječih predpisih lovške družine niso upravičene izplačati odškodnine za škodo na sadnem drevju, ki ni bilo pravočasno ali dobro zavarovano, je dolžnost vseh sadjarjev, da sadno drevje pravočasno zavarujejo proti zajcu. Škoda, ki nastaja na sadnem drevju po zajcu, je vsako leto občutna. To škodo pa lahko preprečimo, če bomo sadno drevje pravočasno zavarovali. Za zavarovanje sadnega drevja pred zajcem nam je na razpoložbo različen material. Najboljše sredstvo za

zavarovanje sadnega drevja je žična mreža. Ker žične mreže ni na razpoložbo, bomo uporabili druga sredstva, ki so tudi zanesljiva. Za zavarovanje lahko uporabimo slabše deske, razne odpadke lesa, koruzno slamo, stebel od sončnic itd. Samo drevje moramo zavarovati tako, da mu zajec ne bo prišel do živega. Če bomo sadno drevje pravočasno zavarovali, smo lahko brez skrbi, da nam bi zajec napravil večjo škodo na sadnem drevju. V primeru, da zgradi večja množina snega, je nujno potrebno sneg iz vej ostreži, ker drugače lahko zaradi upognjenosti vej zajci obgrizejo tudi veje. O. V.

B. Račić:

Gospodarski problemi Bele Krajine

(nadaljevanje)

Dolenjska ima precej kostonja, ki služi ljudem za hrano in se tudi dobro vnoveči. Zato bo treba posvetiti novi bolezni, ki se je pojavila na kostonju tudi pri nas, vso pažnjo, da nam ne uniči kostonja, kakor nam uničuje kapar na jablanah na tisoče dreves. Ta bolezen se je pojavila najprej v Sredozemlju, predvsem v Španiji in Italiji, kjer je na 16.000.000 gozdne površine okuženih že 8-10% žlahtnega kostonja in se okužba širi naprej. Prvi pojav okužbe je opažen v Panovcih pri Gorici (Rožna dolina pri Gorici). Tam je okuženih že okoli 1000 dreves. Na deblih se pojavljajo razne razpokline in zajedline, ki povzročajo, da drevo usahne. To je prvi znak, ki opozarja lastnike kostonjev, da javijo vsak tak primer okrajnemu gozdarju ali znanstvenemu inštitutu v Ljubljani v svrhu preiskave in določitve bolezni. Podrobnejši opis bolezni bo v Sadjarskem vestniku.

OVČARSTVO BELE KRAJINE

Ovčarstvo je bilo od nekdanjega važna gospodarska panoga Bele Krajine in je bilo bolj razširjeno, kakor je danes, daš je današnje stanje številčno večje od onega pred vojno. Ovca je važna žival, se hitro plodi in daje lahko meso, mleko in volno. Zlasti zadnja je važna. Svoječas so nosili Belokranjci trpežno sukno iz domače volne, ki so jo

predelali Kočevarji v Svetlem potoku in Kumerdorfu blizu Nemške Loke. V današnjih dneh obvezne oddaje daje domača ovca premalo volne, ker je vzeto povprečje po ovcah, ki dajejo več volne. To je tudi dokaz, da daje današnja ovca v Beli Krajini premalo volne, ki jo potrebujemo za vsakdanjo uporabo — za nogavice, rokavice in jope. Potrebno bi bilo izboljšati pasmo g.ede na množino in kakovost volne. V tem zbiru se ni napravilo prav nič od strani okraja, daš je bilo o tem že večkrat pisano v »Kmečkem glaslu« in drugod. Leta 1947 je bil opozorjen okraj od nakupovalca volne iz Vojvodine, da bi bili lahko nakupili tudi 2000 ovac po ceni 11 din za kilogram. Poudariti ni dobil nobenega odgovora, v Spaharjih je začel z odbiranjem ovac tov. Lakner, ki ne more dobiti plemenjaka, ker je privatnik. To gledanje ni pravilno: v kolikor bomo nudili privatniku možnost razvoja — v toliko več lahko od njega pričakujemo za skupnost.

Neki Banatčan je prinesel iz Subotice dvoje jagnjed — pasme cigaja. Ljudje vidijo, da daje ta pasma več in mnogo boljše volne kakor pa domače ovčice.

Za začetek bi bil vsakdo, ki ima resno voljo baviti se z ovčarstvom dobrodošel, le da bi gospodaril z ovcami vestno in natančno. Samo par let bi potrebovali — Bela

Državno posestvo Planina in njegovi sosedi

O državnih posestvih beremo dostikrat razna poročila, ki so običajno precej kritična. O našem posestvu na Planini pri Semčju, ki je podrejeno upravi v Crmošnjicah, pa je bilo doslej le malo napisanega.

Kako delamo pri nas? Posestvo je bilo ustanovljeno 1. marca 1949. Seveda ni šlo brez velikih težkoč v prvem letu našega gospodarjenja, saj smo začeli na ruševinah, ob pomanjkanju delovne sile, bili smo brez stanovanj in skladišč in podobno. Imeli smo precej živine, toda nobenih primernih hlevov. Vendar — trdna volja je zmagala: v Planini mora zrasti moderno živinorejsko posestvo! Tako smo sklenili in danes smo našemu cilju že zelo blizu.

Ze lani je bilo pokrenjeno vse potrebno, da je gradbeno podjetje »Pionira« s svojo belokranjsko podružnico zgradilo prvi moderni hlev za 52 glav živine. Ko so se pokazale nove možnosti za povečanje živinoreje, je letos »Pionira« zgradil še en hlev, še bolj moderen in higieničen.

Danes se vsak poštenjak z zadovoljstvom ozira na lepe stavbe in živino, ki jo gojimo za skupnost na našem posestvu. Napredno gospodarstvo odpira ljudem oči.

Letos smo bili lahko zadovoljni tudi z našimi pridelki; krompirja smo imeli čez 20.000 kilogramov na hektar, krmska polsladka pesa pa je bila kar prava velikanka, saj so tehtale posamezne celo po 8 kg! Med ovsmo so malo pogospodarili divji prašiči, tako da ga je bilo manj, kot bi ga bilo lahko.

Nismo pa zadovoljni s košnjo. Imamo sicer dovolj krme za naše govedo. Ker smo pa dali od naših košenic precej trave v košnjo okoliških zasebnim kmetom, smo računali na njihove obljube, da bodo pomagali pri številnih opravkih na našem obsežnem posestvu. Tega se pa zdaj, ko je košnja že davno minila, zavedajo le redki kmetje... Kar nič jih ni blizu z njihovimi malimi uslu-

gami. Marsikdo izmed njih je računal takole: pomagal bom dan, dva na Planini, ko pa dobim košnjo zase — me državno posestvo letos ne bo več videlo.

V zadnjih mesecih se je ponudilo v delo posestvu več mladih ljudi iz vasi Rodine. Hoteli so ostati pri nas na posestvu, saj so mladi in zdravi — doma pa nimajo kaj opraviti. Vendar pa — starši in sorodniki jih imajo raje doma. To se je pokazalo 20. decembra, ko je prišla mati mlade in zdrave hčerke na posestvo ter odpeljala hčer domov. Prav tako je prišla sestra druge delavke iz Rodin in rekla, da bo morala sestra domov, ker je doma dolgačas — ker nimajo kaj delati...

Razumemo, da je na tako majem posestvu, kjer nima en človek kaj prida opraviti, trem dolgačas in da potrebujejo doma še četrtega...

Doslej so se pri delu na posestvu še najbolj izkazali srednji kmetje iz bližnjih vasi, ki so še vedno pokazali pravo ljubezen do dela in dali celo zgled stalnim delavcem posestva.

V naši okolici so ljudje, ki niso dovolj zaposleni; seveda tudi nimajo pravice do živilske in industrijske nakaznice, navzlic temu pa siromašno životarjijo in se spuščajo v lov na ameriške pakete. V zadnjem času pa so začeli špekulirati celo na pakete izseljenih Kočevarjev, ki so zdaj v Avstriji.

Vsem takim, ki bi radi živeli iz paketov tujine, bi človek rekel tako kakor tisti oče svojemu sinu, ko je umiral: Delaj in koplji njivo, pa boš našel zaklad...

Če bomo imeli socialističen odnos do dela in ponos do domovine, bomo imeli vsega potrebnega dovolj, zato pa tudi ugled doma in v svetu. Na to naj bi sosede državnega posestva na Planini pomislili — in povedali tistim, ki nimajo dela ali pa ga nočejo videti, da pri nas ne bo nihče živel na račun tujega truda. J. F.

Priznanje ženam Novega mesta

V četrtek zvečer so imele žene Novega mesta zelo zanimiv sestanek. Zbrale so se v Rdečem koticu v stavbi okrajnega ljudskega odbora, le žal, da jih je prišlo samo 50. Morda so bile ostale slabo obveščene. Tovariš Romanič jim je podal kratek, a zelo bogat politični pregled dogodkov, ki je ženam razjasnil marsikatero nereseno vprašanje. Mimosredno povedano, ljudje take kratke morda 30 do 40 minut trajajoče pregleda poslušajo z veliko večjim zanimanjem kakor ure dolga poročila!

O tretjem kongresu AFZ, ki je bil v Zagrebu, je nato poročala tov. Jelka Kastelic. Žene so z zanimanjem poslušale, kako se zaima za delo njihove organizacije tovariš Tito, ki je v svojem govoru znova jasno spregovoril o veliki in odgovorni vlogi žene v naši socialistični domovini. — Nato so se žene pogovorile o delu svoje organizacije. Da so tovarišice med najdelavnejšimi člani OF v Novem mestu, je bilo letos že večkrat poudarjeno. Saj so napravile 11.139 prostovoljnih ur pri najrazličnejših javnih delih, pri pomoči otroškemu vrtcu, pri krpalnici, ki se je ustanovila na njihovo pobudo in pri raznih drugih opravkih, za katere javnost marsikdaj sploh ne zve. Za socialni fond so zbrale letos novomeške matere in žene čez 23.800 din, za patronat dijaških domov pa 26.000 din. Za tak trud žena pa je pomanjkljiva skrb

ljudi, ki odgovarjajo za novomeško mlekarjo, kaj slaba zahvala! Saj v zadnjem času dostikrat sploh ni mleka za otroke od 2-7 let, niti ne za starejše ljudi! Okrajno odkupno podjetje, pa Mestni ljudski odbor in organi ljudske inspekcije na vasi bi se morali bolj zavedati besed tovariša Tita, ki je dejal: Vse za mater in otroka! v novomeškem okraju se na to rado nozabljajo: slaba preskrba z mlekom potrjuje in — obtožuje odgovorne ljudi! — Žene so se pomenile tudi o še vedno neurejeni čakalnici za matere in otroke na postaji. Sklenile so, da bodo takih sestankov priredile še več, vabijo pa nanje vse žene našega mesta. —k.

Zaščitnika špekulantov v Metliki

Pretekli mesec so oblasti stopile na prste dvema zaščitnikoma metliških špekulantov: bivšemu predsedniku in bivšemu tajniku MLO Metlika, Jerina kot predsednik je šel mimo nepravilne ugotovitve hektarskega donosa pri velikem kmetu Bračiču, čeprav je bilo ugotovljeno, da je bil hektarski donos za najmanj 3000 kg večji. Po prvi odločbi, ki je bila izdana na podlagi nepravilne ugotovitve hektarskega donosa, bi moral Bračička oddati 450 kg, kasneje, ko so ugotovili pravi hektarski donos, je dobil Bračička novo odločbo za krompir, ki ga ni hotel oddati z izgovorom, da je odločba nepravilna! Vso stvar je vzelo v roke poverjenišvo za notranje zadeve v Crnomlju. Tam je na zaslisanju Bračička izjavil, da bi lahko oddal tudi 3000 kg krompirja, če bi bila odločba »pravilno« urejena.

Predsednik Jerina te in njej podobnih odločb ni hotel podpisati, čeprav mu je bilo znano, da je Bračička pridelal 7000 kg krompirja.

Velike kmete so premalo obremenjevali tudi pri oddaji mleka. Na največje posestvo so dali odločbo 420 l mleka na leto. Prav tako se je delalo pri oddaji belih žit in — glej spaka! — vedno pri močnejših kmetih. Ugotovljeno je bilo tudi, da so štirje večji kmetje iz Metlike mlatlili skrivaj žito ponoči in ga vozili domov, samo da jim ni bilo treba oddati mlatlilniške merice. Na pol omlačeno žito so dali potem javno mlatliti in pri vsem tem zavijali oči: vidite, kako slabo nam je obrodilo! Jerina ni hotel o tem nič vedeti. Niti tega ne, da je Bračička skrivaj vozil ponoči z njive krompir — pokrit z rjuhami. Bračička se je tako kar udobno počutil in tudi drugi večji kmetje: imeli so zanesljivega in mogočnega zaščitnika, revnejšim pa so padala krivična oddaja vsakodnevno na pleča. Če ni šlo izlepa, so ukrenili drugače. Reveža Nemaniča Janeza so celo zaprli!

Tako je gospodaril v Metliki Jerina s tajnikom. Sedaj mu je odklenkalo. Na njegovo mesto je prišel nov človek, ki bo z ostalimi vred delal, da bodo oddaje pravilne in da bo s tem pomagano delavcem in uslužbencem, ki se vsakodnevno trudijo za blaginjo skupnosti.

Krajina bi imela vse drugačne ovce in s tem vse boljše in več volne, ki bi se dala tudi doma predelati. Solčavka, ki jo tako rinejo v kraške predele Bele Krajine in Kočevja, ne uspeva. To so pokazali že mnogi poskusi, pa se ne da nekaterim teoretikom prav nič dopovedati. Zakaj ne bi poskusili s cigajo, križanci z merino in s kraško ovco v Beli Krajini? Kdo naj vendar enkrat prebije led in da v rejo tako državnim posestvom in drugim vsaj nekaj glav imenovanih pasem?

Ko bodo enkrat prvi uspehi pokazali, da uspevajo boljše ovce, bomo lahko začeli s križanjem po Mendovi biološki metodi, ki se obnese povsod po svetu — tudi v Beli Krajini, če bodo vodili to sposobni, vestni in trezni ljudje.

Od zboljšane ovčarstva bo imela Bela Krajina veliko korist. Potreben je večji ovčarnik, ki bi ga upravljajo eno izmed državnih posestev ali pa zadruge. Tam bi se popolnoma sistematsko širila izmenjava živali, dokler ne bi bila premenjana vsa sedanja slaba pasma z boljšo.

Povedati moramo še to, da so na svetu ovce, ki dajejo 5, 6 in celo 8 kg volne. Takšnih ovce sicer ne bomo vzgojili pri nas, pač pa prav lahko takšne, ki bodo dajale do 2 kg volne in potem ne bo oddaja tako težka, kakor je danes, ker gojijo ovčarji manjvredne živali, ki dajejo premalo volne.

Zadnji čas je že, da se zgane poverjenišvo za kmetijstvo v Crnomlju in da nekaj ukrene za zboljšanje belokranjskega ovčarstva.

Literarna zapuščina Jerneja Levičnika

Marijivi nabiratelj gradiva za slovensko literarno zgodovino pok. prof. dr. Alojz Turk je našel v Zeleznikih na podstrešju hiše Levičnikovih sorodnikov literarno zapuščino, ki je veljala že za izgubljeno, slovenskega pisatelja »zadnjega čelbčarja« dr. Jerneja Levičnika. Po uvidevnosti profesorjeve vdove Slave Turkove, je prišla zapuščina v last Studijske knjižnice v Novem mestu.

Ni moj namen podajati življenjepis Jerneja Levičnika, ampak naj v nekaj besedah omenim, kako je bil Levičnik v stiku s Prešernom.

Dr. Jernej Levičnik je bil rojen 15. avgusta 1808 v Zeleznikih in umrl kot upokojeni dekan v Smohorju v Ziljski dolini na Korškem 9. maja 1883.

Predvsem je pisal pesmi in je prevedel Schillerjevo »Devico Orleansko« na Prešernovo željo. Zato mu pošilja preveden prolog in prvo dejanje v oceno. Levičnik se je s Prešernom osebno poznal in tudi dopisoval. Poznal se je morda z njim že v Ljubljani, zlasti pa 1. 1832 v Celovcu, ko je tam Prešeren živel. Napisal je prvi življenjepis Franceta Prešerna kot nekrolog za Carintho, ki ga je ponatisnila tudi »Laibacher Zeitung« 14. marca 1851. Svoje pesmi je Levičnik objavljaval predvsem v »Kranjski čbelici« in njemu velja Prešernov sršen:

»Kako bi neki sladke pel lesničjak?

Kako bi neki prave pel levičnjak?« (KC III, 1883, str. 22 Nm).

Zapuščina, ki jo hrani knjižnica, je sledeča:

I. Diploma z dne 13. novembra 1882 o podelitvi viteštva Francu Jožefovega reda.

II. Zvezek pesmi označen z IX, ki vsebuje sledeče pesmi:

1. Vesilo, Dragi, ljubi, dober oča!
2. Vlačugarski študentje.
3. Starši.
4. Sreča.
5. Poldanji.
6. Veje rože.
7. Visokost.
8. Veselica.
9. Na grobu.
10. Smertni dan.
11. Ogenj po noči.
12. Pravica.

Naši pionirji — bodoči tehnik

V osnovni šoli v Kočevju so pionirji ustanovili krožek mladih tehnikov. Samo mesec dni od tega je, pa vendar so se že veliko naučili, in mnogim se zdí, da so prodrli že v vse skrivnosti tehnike.

Skupno število mladih tehnikov je do sedaj 36, od tega 26 fantov in 10 deklet — učencev I. do IV. razreda osnovne šole. Pouk imajo vsak tork popoldan v prostorih okrajnega odbora LT. Kako jim žare obrazki, ko jim tovariši iz Ljudske tehnike tolmačijo snov s področja tehnike. Prvo so se spoznali z radioaparatom. Čisto na drobne dele so ga razstavili (seveda je bil to star aparat), potem pa s pomočjo starejših aparat spet lepo sestavili. To je bilo prvo uro. Drugo uro so imeli ogled telefona. Tonček se je hotel na svoje oči prepričati, kako deluje telefon, pa je zavrtel ročico in glej nekje iz neznanega kraja se oglasi: »Halo, koga želite? Tonček se je hitro znašel in z jasnim glasom odgovoril: »Tukaj Tonček, član pionirskega krožka mladih tehnikov. Oprostite, če sem vas motil.« nadaljuje Tonček, »sem samo poskušal, če deluje telefon.« Nato položi slušalko nazaj in pravilno odzveni. Tonček je ves srečen, da je prvič govoril po telefonu in v srečo se mu je porodil trdni sklep, da bo, kadar odraste, postal telefonist ali celo telegrafist. Drugi tork so si ogledali mladi tehnik kinoprojektor. »Kako čudovito!« so vzklivali, ko so ogledovali ta skrivnostni aparat. Vsi so bili navdušeni in polovica jih je sklenila, da bodo nekoč stopili v službo h kinu.

Naslednji uro so imeli ogled pisalnega stroja. Kar vsi bi radi takoj pisali na njem, posebno Marija in Majda iz Kočevja sta se neprenehoma sukali okrog pisalnega stroja. Majda ni prej odnehala, dokler ji ni sekretar Ljudske tehnike dovolil, da se je vsedla

Učiteljstvo Topliške šole prireja roditeljske sestanke po vaseh šolskega okoliša

Učiteljstvo topliške šole prireja roditeljske sestanke po vaseh šolskega okoliša. Tako sta se vršila do sedaj sestanki v Podhosti in Podturnu, kjer se je starešem tolmačila potreba rednega pošiljanja otrok v šolo in tudi domača skrb za otroke do šole. Otrok mora vsekdar čutiti, da se starši zanimajo, kaj se v šoli uči, kaj ima za nalogo, kdaj se uči itd. Le tak otrok more napredovati v šoli. Otroci pa, katerih starši se zanje ne brigajo, so tozadnevno prepuščeni sami sebi in učni uspehi so slabi. Šola in dom morata delati vzajemno, če hočemo doseči pri otrocih potrebne uspehe.

Razgovori so bili tudi o vzgoji otrok in

13. Upanje. Iz Schillerja.
14. Besede vere. Iz Schillerja.
15. Luč in gorkota. Iz Schillerja.
16. Sirokost in globokost. Iz Schillerja.
17. Hrepenenje. Iz Schillerja. Ponovljeno.
18. Svarilo.
19. Perjaznost.
20. Velikonočna.
21. Druga velikonočna.
22. Hrepenenje po očastvu.
23. Prijatlam.
24. Osoda.
25. Sreča in modrost. Iz Schillerja.
26. Občutljivi.
27. O prazniku štirideseto letni ga cesarstva Franca I.
28. Nevmerjočnost.
29. Nevmerjočnost. (Druga.)
30. Hvala ali nehvala?
31. Zjutraj.
32. Zivljenje.
33. Sonet. Kdor lakote ni zdihoval hude žeje.
34. Sonet. Nesreče groma si serce medleto.
35. Sonet. Kogar zatrenje si peklenstvo zbralo.
36. Sonet. Bolezen huđa pride nad gospoda.

Pesmi so pisane v bohoričici in so popravljene.

III. Orljanska divica. Romanska tragedija s predgovorom v peterih dejlih. Iz Silerja prestavljena od L-ka. Rokopis v bohoričici obsega 37 pol po 4 pisane strani. Dvajseta polna ima drugo in tretjo stran prazno, 21. in 22. pola pa manjkata, 37. pola pa ima popisano samo prvo stran. Ob koncu je napisano: Pervi krat 25. junarja 1842. Drugi krat 16. julija 1848. Rokopis se konča z datumom in podpisom v gotici: Hermagora 21. Dežember 1858.

IV. Kaiser Otto II. in Italien, oder Gisellern Der Ahnherr des feryherrlich vom schmiburgischen Hauses. Schauspiel in 3 Aufzügen. Rokopis obsega 46 nenumeriranih strani v oktavu, povezanih v zvezek.

V. 10 snopičev različnih pridig v slovensčini in nemščini.

VI. 154 strani nemškega teksta. Prvih 23 strani manjka, naslovna stran tudi. B. K.

za pisalni stroj in napisala par besed. Majda in Marija bosta še dobri strojepiski.

Tretji tork so šli mladi tehnik v rudnik črnege premoga pri Kočevju. Nič jih ni bilo strah, ko so pod vodstvom vodiča šli po temnih rovih in ogledovali mogočne naprave, ki vlečejo premož iz temnih globlin. Vodiča so neprenehoma spraševali, kako vendar dobivajo zrak in svetlobo rudarji, ki delajo v taki globlini. Vodič Janez, star rudar iz Kočevja, jim je vse lepo obrazložil: da dobivajo rudarji čisti zrak, skozi velike zrakovode (ventilatorje), da pa vidijo v temni kopati, imajo rudarji nalašč zato napravljene svetilke, ki jim dajejo dovolj svetlobe pri njihovem delu. Nekateri od mladih tehnikov: Franček, Peter, Marija in Tonček so postali zamišljeni; očete imajo v rudniku, pa do danes niso vedeli, koliko se trudijo za njih in da so v vsakodnevni nevarnosti zaradi morebitne nesreče v rovu. Od sedaj naprej bodo še bolj ubogali in ljubili svoje očete, seveda pa tudi mamice, saj se one doma trudijo zanje.

Zadnji tork so šli na ogled v Tekstilno tovarno sukna v Kočevju, od tam pa na ogled na železniško postajo v Kočevje, kjer so jim prijazni železničarji na kratko razložili, kako se obračajo lokomotive, in še druge skrivnosti železniške službe. Potem so si ogledali mestno elektrarno. V elektrarni so se čudili številnim zamotanim napravam, prisluhnilli so brnenju strojev in sploh so bili srečni in ponosni, da kot mladi tehnik vidijo mnogo takih stvari, ki so navadnim pionirjem neznane. Kar težko so se ločili od mogočnih strojev v elektrarni.

Prihodnji tork bodo začeli s praktičnim delom v delavnici okrajnega odbora LT. Volje do dela imajo veliko, vsi pa se hočejo že zdaj čim bolj spoznati z ljudsko tehniko; mi jim pa želimo v njihovem delu obilo uspeha.

o organizaciji Pionirjev, ki je sedaj popolnoma preustrojena. Na sestankih so se volili tudi zastopniki v pionirski svet, ki bi vsak v svoji vasi skrbeli za pravilno usmerjanje mladine do mladinske organizacije.

Udeležba na dosedanjih sestankih ni bila ravno zadovoljiva, vendar je upanje, da se bo v bodoče tudi v tem oziru obrnilo na bolje.

Radi pomanjkanja časa, ker je učiteljstvo zelo z delom obremenjeno, se še niso vršili roditeljski sestanki po vaseh, kar pa se bo v bližnjih dneh izvedlo. Sestanki so važnega pomena za vzgojo in napredek naše učeče se mladine. G. D.

Doživetja Novoletne jelke so še vedno živa

Čeprav je novoletna jelka za nami, so vendar doživetja v zvezi z njo še vedno živa v srcih naših malčkov. Ponekod bolj, drugje manj, kakor so se odgovorni pripravili, tako je ostalo zapisano v možganih naših malih. Poročila so številna, eno najlepših pa je vsekakor v dopisu iz novomeške bolnice.

Mali Janezki, Špelce, Lojzki so komaj radovedno pogledali v svet, že jih je čakalo darilo Novoletne jelke. Vsi so bili obdarovani in tudi oni, ki imajo že nekaj let za seboj. Razlike se ni delalo: za vse goste bolnice sta sindikalna podružnica in uprava bolnice poskrbeli, da je bilo novoletno voščilo res pristrčno. Igrače, mladinske knjige in še marsikaj bo male — obdarjene v bolnici — še dolgo spominjalo na ta pomemben dan v življenju. Lepo je bilo gledati tudi starejše, ki so bili prav tako obdarovani. Največje veselje pa je bilo v sicer pustih bolniških sobah to, da so bili v tem dnevu vsi mladi obrazi kar se da srečni. Otroško veselje je vrnilo na trpeče obraze starejših vedrino in zadovoljstvo.

V Dol. Toplicah so množične organizacije in krajevna podjetja poskrbela, da je bilo mlado na ta dan veselo. Pred dvorano na trgu in v sami dvorani je bilo toliko iskrenih obdaritev, prizorov, da se za Dol. Toplice res lahko trdi, da so svojo dolžnost do mladih izpolnile kar se da lepo!

O Globodolu bolj malo slišimo. Za Novo leto so se pa tudi tam lepo pripravili.

Lep glas gre daleč, slab pa še dalje

Ko se človek napoti na daljšo pot in se mora poslužiti raznih prometnih sredstev, že v naprej lahko računa, da ne bo mogel imeti posebnih ugodnosti, ker je število potnikov vedno veliko. Dostikrat pa naleti poleg tega še na nepredvidene neugodnosti, če ima opravka s takimi ljudmi kot je sprevodnik na avtobusu, ki vozi iz Crnomlja v Stari trg, in njemu podobni. Med ljudmi, ki potujejo in se vsi med seboj poznajo in skoraj vsi vedo drug za drugega, če je njegovo potovanje nujno ali ne, je mogoče uvesti red s pomočjo vseh potnikov, ker so vsi živo zainteresirani na tem, kdo bo hodil peš po 20 do 30 km, če zmanjka prostora v avtobusu. Dolžnost sprevodnika je, da se s potniki pogovori in se oni sami odločijo in izločijo ljudi, ki potujejo po nepotrebem in naj takl hodijo, če je potrebno, peš, ne bi pa se smelo dogajati, da bi ljudje, ki iščejo zdravniške pomoči in uradno potujejo, ostajali, vozili pa bi se tisti, ki so lepši ali dobro poznani s sprevodnikom, pa čeprav ni njihovo potovanje potrebno njim samim, še manj pa skupnosti.

Kaj bo porekla tov. izza naših meja, ki se je peljala z avtobusom iz Crnomlja v Poljansko dolino 14. decembra 1950! Eno uro

Z igrico in obdaritvijo so razveselili vse malčke. Največ zaslug za to imajo: vaška dekleta in učiteljica, ki so se s peko slaščic in igrico potrudili, da je vse lepo uspelo.

Podobna poročila so prišla od vsepovsod. V Št. Petru pa se je zgodila grdobija, ki nima para v novomeškem okraju in ki je zagrenila marsikateremu otroku novoletno veselje. Otroci so po nesreči razbili v razburjenju in nestrpnosti steklo. Našel se je poštni uslužbenec, ki je izrabil to nesrečo v svoje sovraštvo do otrok ali pa v sovraštvo do novoletne jelke...

Otroke je pretepal in jih suval. Namesto smeha in veselja je iz marsikaterih ust zajekalo in se razočarano nad nečloveškim dejanjem izprijenca umaknilo iz dvorane. To vsekakor zasluži plačilo!

Doživetja novoletne jelke so še vedno živa med našimi otroci. V Briljnu je bilo tako lepo prijetno, da se je sreči malih nasmehnil tudi utrujen star človek, bilo je pa tudi ponekod tako hudo, da se je marsikdo starejših obrnil stran in se skoraj zjezil ob spominu na Miklavža. Otroci so morali nositi mleko, jajca, mast od doma zato, da dobe za jelko dva piškota ali pa še tega ne...

V glavnem novoletna jelka v novomeškem okraju ni uspela. Krivda je na okraju, ki ni znal pravočasno pripraviti ne samo program, ampak tudi tisto veselje, ki ga je znal včasih prinesiti namišljeni Miklavž iz svetih nebes!

Roko na srce — pa bo vse drugače drugo leto! Jože Bon

Vi nosite noter — mi pa ven, ha, ha, ha...!

Novo izvoljeni ljudski inšpektorji postajajo v nekaterih krajih z vsakim dnem delavnejši, zavedajoč se, da njihovo delo služi koristim ljudstva. Ta zavest jih je rešila vseh tistih nezdravih odnosov do sovaščanov, ki samo škodijo naši skupnosti in s tem zavirajo hitrejši gospodarski napredek, rednejšo prehrano itd.

V nekem kraju so dovolili ljudski inšpektorji, da je poslovodja zadruga prinesene suhe gobe kupil s svojim denarjem in si potem v St. Jerneju z gobami nabavil razno blago.

V Brusnicah so tudi ljudski inšpektorji. Vedo marsikaj, ne znajo pa tega na glas povedati in s tem preprečiti veliko škodo. Zgodilo se je, da so šli inšpektorji mimo tistih, ki so klali po enega, dva in tudi tri prašiče, kljub temu, da jim je vsa družina preskrbljena z živilskimi nakaznicami. Da bi mera polna so se prav tisti ljudje, ki so se lahko »cvrli« v masti smejali na ves glas kmetom, ki so za obvezno oddajo nosili mast v zadrugo: »Vi nosite noter — mi pa ven: ha, ha, ha...!«

Da ni med tistimi, ki v Brusnicah — večkrat tudi ne lahko — pošteno izpolnjujejo obvezne oddaje posebnega zadovoljstva — si lahko mislimo.

V Novem mestu je uslužbenka v trgovini bivšega trgovca Oblaka kar na svojo pest delila ljudem po nekaj dekagramov manj olja, kot pa je bila njena dolžnost in kot bi morala storiti. V tem primeru in pa v nesto drugih, je dolžnost ljudskih inšpektor-

pred odhodom avtobusa je hodila okrog nje-ga in se trudila, da bi zvedela, če pelje ta avtobus v Stari trg. Ker ne razume slovensko, se je posluževala imena Stari trg, kar bi sprevodnik lahko razumel, če bi se zavedal, da je dolžan pomagati potnikom vsaj z besedo, če to oni potrebujejo. To pa on ni smatral za svojo dolžnost, ampak je mislil, da lahko govori, kar hoče (razne žaljivke), ker ga potnik ne razume. Po eni uri, preden je odpeljal avtobus, je pozval potnike, kateri potujejo najdalje ali službeno in jim izdajal vozne listke. Hitro se je polnil avtobus mladih ljudi, ki so zasedali v avtobusu prazna mesta. Tovarišica, ki ni znala govoriti slovensko in je stara okrog 60 let, je dolgo časa stala pred njim, on pa je dajal vozne listke preko njenih ramen in jo zmerjal, ko je prosila vozni listek. Ker jo ni nihče razumel, je vsa zbegana vzdihovala: »Kaj takega pa še ne.« Končno je dobila stojišče v avtobusu. Lahko si mislimo, kaj bo govorila, ko se vrne v svojo domovino.

Mislím, da je dolžnost Uprave DAPS paziti na delo in sposobnost svojih uslužbencev, da ne bo nepotrebnega, čeprav upravičenega godrnjanja med ljudmi. S. J.

jev, da ljudem objasnijo, koliko imajo dobiti ene ali druge stvari in kontrolirati delo uslužbencev, ne pa pustiti, da ljudje odhajajo iz trgovin ogoljufani danes, ko je že itak težko za olje in podobno.

Ljudski inšpektorji so dobili z okraja že dovolj okrožnic in menda ne bodo čakali, da bodo tudi zanje postavljeni novi inšpektorji.

Da se ne bodo letos ponavljale take napake, kakor je to bilo lani, je že danes potrebno, da člani s KLO pregledajo razčlenbo planov, da ugotovijo nepravilnosti krivice, popuščanje napram bogatejšim in podobno. Le z vestnim delom in pregledom nad plani, bo prišlo do zadovoljstva med ljudmi. Kako delajo odgovorni z artikli, ki so jim zaupani. Pisati o tem bi bilo odveč, naloge imajo ljudski inšpektorji v rokah. Drže se jih naj, pa bo vse v redu, najvažnejše pa je, da se otresejo osnovne napake, ki je značilna za ljudske inšpektorje v novomeškem okraju: obzir do špekulantov, malomarnežev, tatov ljudske imovine itd. Istočasno pa morajo pridobiti več pravičnosti do tistih, ki svoje obveznosti do države pošteno izpolnjujejo.

Naročniki, pišite v svoj list!

Telesna vzgoja — šport — šah

Ustanovna skupščina Aerokluba v Črnomlju

V zadnjem času je zaživelo tudi delo na polju ljudske tehnike, katera je že dosegla delne uspehe. Tako se je v tem času vršil padalski tečaj, katerega je posečalo 16 mladincev in so napravili izpit: 10 z odličnim, 6 pa s prav dobrim uspehom. Tečaj je vodila tovarišica Rabuza Danica iz letalske zveze Slovenije, ki je nastavnica za padalstvo. Mladinci so bili s tovarišico zelo zadovoljni, saj so jo z zanimanjem poslušali, ker jim je vse, kar je predavala, tudi praktično kazala. S tem je bil prebit led in sklenilo so, da bodo v mesecu marcu prihodnjega leta prvi skoki s padalom v Beli krajini. To bo veselja in zanimanja. Sedaj so napravili izpite le teoretično, praktične pa bodo delali spomladi, ko bodo za to ugodni dnevi.

V ponedeljek 20. t. m. pa je bila v Črnomlju ustanovna skupščina aerokluba, na kateri je bilo navzočih 31 mladincev in 9 pionirjev. Referat o pomenu ustanovitve aerokluba je podal tov. Vrvišar Franc, ki je v kratkem nakazal naloge tega kluba. Nato je sledila živahna diskusija, h kateri se je priglasilo precej članov, ki so predvsem govorili o omasovitvi te tako važne organizacije. V razgovoru je sodeloval tudi tov. Božović Djoko, oficir JA garnizona Črnomelj, ki je nakazal pripravljenost pomagati novo ustanovljenemu aeroklubu. Pomoč od JA bo potrebna in v tesnem sodelovanju bodo lahko dosegli lepi uspehi. Za njim je govorila še tovarišica iz letalske zveze, ki je pohvalila mladince iz padalskega tečaja in nakazala kako naj delajo med zimskim časom, da se bodo bolj pripravili za letalski miting v prihodnjem letu. Dobro je povedal mladinec iz gimnazije v Črnomlju, saj drži, da se v Črnomlju veliko govori, ustanavlja, vendar pa delo potem zastane in prav zato naj aeroklub ne bi prenehal z delom. Na zaključku pa je govoril še sekretar OK LMS, ki je apeliral na člane, da se aktivno udeležujejo v delu aerokluba in da se k sodelovanju pritegne čim več ljudi ter se tako pričnejo pripravljati na letalski miting, ki naj bi bil spomladi.

Nato so bile še volitve v upravni in nadzorni odbor aerokluba, v katerega je bil tudi soglasno izvoljen tov. Simc Milan, predsednik planske komisije OLO Črnomelj, ki je pokazal veliko pripravljenost za ustanovitev aerokluba, saj je že v bivši Jugoslaviji služil v letalski ednici in ima do letalstva veliko veselje. Ob zaključku so prečitali navodila aerokluba, ki se bo imenoval »Aeroklub Bela krajina«. Nato pa so bili sprejeti še važni sklepi, od katerih je najvažnejši, pričeti takoj z delom jadranskega letala, pripraviti vse za gradnjo hangarja, ustanovitev smučarske sekcije, poživeti delo strelske družine, urediti prostore za mode-

larje itd. Vse sklepe so navzoči sprejeli in se vsi obvezali, da bo njihov aeroklub delal na tem, da ne bo med poslednjimi v Sloveniji.

Vendar pa bo mogoče doseči uspehe le takrat, ko se bo začelo sodelovanje vseh masovnih organizacij in ko se bo v delo aerokluba vključilo čim več ljudi, ki imajo veselje do letalstva in padalstva. Na tej ustanovni skupščini pa se je pokazalo, da nimajo nekateri dovolj zanimanja in da niso pripravljeni pomagati pri delu aerokluba, kar je bilo videti iz tega, da so se od vseh povabljenih udeležili skupščine le zastopniki OS LMS in garnizona JA, dočim OF, OSS, ZB, MLO in še nekateri drugi niso poslali nobenega zastopnika. Tudi iz raznih podjetij in ustanov je bila udeležba zelo slaba. Upam, da bo druga skupščina pokazala od strani masovnih organizacij kakor tudi raznih podjetij in ustanov večjo pripravljenost pri sodelovanju in pomagala novo ustanovljenemu aeroklubu iz začetnih težav, ker je to v interesu nas vseh, da bomo lahko spomladi izvršili prve skoke v Beli krajini. G. F.

Želje se jim bodo uresničile

Črnomeljski mladinci in mladinke so z velikim zanimanjem opazovali v poletnih mesecih vaje vojaških letal iz bližnjega letališča. Marsikateremu se je porodila želja, da bi postal letalec ali še celo padalec.

V tednu ljudske tehnike se je pričel v Črnomlju padalski tečaj, kar je vsakega mladince in tudi druge ljubitelje sinjega športa zelo razveselilo.

K tečaju se je prijavilo precejšnje število mladincev in mladink. Zanimivo je opazovati tečajnike med predavanjem, kako z veseljem poslušajo vsako besedo tov. nastavnice in tekmujejo med seboj, kdo si bo pridobil čim več znanosti. Ne samo teoriji letalstva in padalstva, ampak tudi politični nastavi posvečajo vso pozornost. Najbolj veseli vsakega izmed njih praktičen pouk. Pri zlaganju padal tekmujejo, kdo bo to čim prej in najboljše izvršil, kajti zavedajo se, kakšne važnosti je to pred samim skokom. Najboljša med vsemi je tovarišica Mrzlik Danica in je lahko za zgled vsem tečajnikom.

Po izpitih bo prevzel vso skrb za vzgojo tečajnikov AERO-klub, ki se ravno v teh dneh ustanavlja in bo imel glavno skrb za vzgojo padalskega, jadranskega in modelarskega krožka.

Pred tečajniki stoje velike naloge. Prvi skok bodo izvršili šele spomladi, a v zimskih mesecih se bodo usposabljali pri smučanju in drugih disciplinah, da bodo postali nekotični res pravi padalci. kakršne vzgaja naša socialistična država. RAOR.

V Mokronogu 66 — koliko pa v Črnomlju

Te dni smo brali, da postaja Planinska zveza Slovenije vedno bolj množično društvo. Tudi na Dolenjskem število članov planinskega društva v Novem mestu narašča, saj šteje že 365 članov. Koča »Vinka Paderšiča«, znanega borca za svobodo, ki jo je lani društvo postavilo pri Gospodični na Gorjancih, je postala znana že po vsej Sloveniji. V zadnjem času so pokazali precej zanimanja za planinsko društvo tudi frontovci v Trebnjem in Mokronogu. V trebanjskem okraju imajo lani odprto kočjo na Debencu ter precej vrhov, kamor bi izletniki radi prihajali. Tak vrh je n. pr. hrib Priča nad Mokronogom, kamor prihajajo Zagrebčani. S Priče je krasen razgled na Mirenko dolino in osrednje Dolenjsko gričevje. Zato je novomeško planinsko društvo zbralo prijavitelje — 50 iz Trebnjega, 66 pa iz Mokronoga — in ustanovilo podružnico svojega društva v Mokronogu. Že v decembru pa bo ustanovni občni zbor, na katerem bodo planinci trebanjskega okraja odločili, ali bodo ostali še naprej povezani z novomeškim društvom, ali pa bodo ustanovili novo planinsko društvo. Mokronožčani so zelo delav-

ni; saj se jih je kar 66 prijavilo v članstvo Planinske zveze, v načrtu pa imajo tudi postavitev kočje na Priči, kjer je že napeljana električna voda in zgrajena klet bivše večje viničarije. Dolenjska bo z novim društvom znova pridobila na ugledu, planinarstvo pa se bo razširilo tudi v ta lepi košček Slovenije, ki je še vedno mnogim nepoznana dežela.

Prav nasprotna slika pa je v Črnomlju. Od osvoboditve naprej govorijo in snujejo planinsko društvo, vendar pa do ustanovitve v Črnomlju še vedno ni prišlo. Ni res, da ni planincev in ljubiteljev gora v Beli krajini. Njena slavna preteklost nam o tem dovolj pove; gre le za mlačnost nekaterih ljudi, ki bi že zdavnaj lahko organizirali in ustanovili društvo. Požgana kočja na Mirni gori, ena najlepših izletnih točk, kamor bi radi prihajali planinci iz cele Slovenije, čaka na pridne roke bodočih članov črnomeljskega planinskega društva. Pa ne samo Mirna gora — vsa Bela krajina čaka, da jo planinsko društvo — pa Zveza borcev in Fronta — še bolj odkrijejo in pokažejo vsem delovnim ljudem... T.

Ce pa bi odgovorni pred začetkom košnje dobro premislili, kako bodo začeli z delom, pa bi imeli na Kočevskem pripravljene dovolj dobre sena in o'ave. Pa tudi drugi kraji, ki so bili bolj prizadeti po suši, bi lahko dobili s te strani precej pomoči.

STRUMNO V NOVO LETO!

Četrto leto prve Titove petletke je končano. Uspehi, ki so za nami, so zadovoljivi in zgovorno kažejo, da bomo izpolnili plan, ki je postavljen v prvi Titovi petletki. Naša podjetja so z težkočami, ki jih imajo pri vsakodnevem delu, izpolnila svoje naloge še pred rokom.

»Keramika«, tovarna samotnih peči v Novem mestu, si je postavila letni plan kot vsa ostala podjetja. Težave, ki jih je imela »Keramika« pri delu: neredna dobava drv in glajen, kar je glavni pogoj za uspešno proizvodnjo. To jih je nekoliko oviralo pri delu, toda kljub vsem neprilikam je tovarna izpolnila letni plan 10 dni pred rokom, dosegla proizvodni plan za 250 ton pečnic, ter ga presegla dne 20. decembra 1950 za 2567 kg.

Poleg omenjenih planskih nalog je delovni kolektiv tovarne »Keramika« napravil v času od aprila do decembra letošnjega leta 1906 prostovoljnih delovnih ur in s tem prihranil podjetju 37.167 din. Pri tem so se najbolj izkazali: Zaletel Milan s 321 prostovoljnimi urami, Gačnik Franc s 126, Petrinčič Janko z 88, Zupančič Stane 85, Starišč Anton z 80 in Starič Avgust z 80 urami.

Delovni kolektiv tovarne »Keramika« se ne boji težav, ne boji se, da ne bi svoj petletni plan dosegel ali celo presegel; kajti vsi vedo, da je le v slogi moč.

Prepričani smo, da bo ta kolektiv v zadnjem letu Titove petletke imel še večje uspehe, kot jih je imel v letošnjem.

OBJUBA DELA DOLG

V soboto 18. novembra, dan pred volitvami je bil v Metliki napovedan koncert slovenske filharmonije iz Ljubljane. V mestu je bilo precej živahno, saj koncert je bilo vse pripravljeno in vstopnice razprodane že prejšnji dan. Zadnji čas že v soboto popoldne pa pride iz Ljubljane sporočilo, da je koncert odpovedan. To pa zaradi »slabe veze« z Belo krajino. Metličani pa s tem niso zadovoljni, pravijo, da objuba dela dolg. V Beli krajini se pa spominjamo časov, ko so bila še slabše veze, pa smo gledali in poslušali vsakovrstne prireditve in koncerte. Čeprav imamo domači KUD, si vendar želimo videti tudi ljudi, ki so temelj svoji umetnosti položili med borbo v naši Beli krajini.

DISCIPLINA JE LEPA CEDNOST

Industrija perila MLO Novo mesto je lani zabeležila prav lepe uspehe: proizvodni plan je bil dosežen do 15. decembra 1950, tržni dobiček pa je bil tega dne presežen za skoraj 1%! Stalno tekmovanje med brigadami je pripeljalo ta kolektiv do uspeha, ki bi bil lahko še večji, če ne bi bilo...

PRED POTOVANJEM

KUPI VOZOVNICO v POSLOVALNICI

»PUTNIKA«

V NOvem MESTU :: S TEM SE IZOGNEŠ NEPOTREBNEMU GODRNANJU IN GNECI PRED POSTAJNO BLAGAJNO TER OBENEM PRIPRAVIŠ PRIJETNEJŠE IN UDOBNEJŠE POTOVANJE

Nekatere delavke imajo navado, da v jutranji uri zamudijo. Res je, da so te zamude le nekaj minut vredne, in da jih nadoknadijo v popoldanskih urah, ne bo pa res, da ta napaka ne vpliva na življenje v tovarni, čeprav le malo. Ce bodo delavke pridobile še to lepo lastnost — bo uspeh ob koncu leta še lepši. Disciplina je lepa čednost!

Upamo, da bo delavski svet z direktorjem vred to napako premagal in dopovedal tistim zamudnicam, ki navadno ob ponedeljskih zamujačo, da ni njihovo početje v čast ugledu, ki ga to podjetje uživa ne samo pri navi v Novem mestu, ampak tudi po vsej državi!

TUDI V URSNIH SELIH TEKMUJEJO

Kakor vam je znano, smo pri nas v Uršnih selih volili 100%. Da smo dosegli tako lep uspeh, se imamo zahvaliti dobrim predvolilnim pripravam. Napovedali smo si medsebojno tekmovanje: katero volišče bo najlepše okrašeno in katero volišče bo prvo zaključilo volitve.

Na množičnem študijskem sestanku smo sprejeli tudi sklepe, ki nam bodo v šestmesečnem tekmovanju v čast 10. obletnice OF zagotovili lepe uspehe.

Takoj po volitvah smo začeli z izobraževalnim tečajem, ki ga poseča mladina in člani ostalih množičnih organizacij. Ob večerih pa bomo pridno prebirali knjige iz naše urejene knjižnice.

Mladina bo iz svoje srede izvolila sekretariat, ki bo imel nalogo, da bo kulturno-prosvetno delo dvignil na dostojno višino in s tem razveselil naše pridno prebivalstvo.

Nadalje si je mladina zadala nalogo, da bo vedno posečala množične študijske stanke. Noben govor ali članek naših voditeljev ne sme iti mimo nas neopažen. Vsakega bomo preštetirali in se s tem oborožili za velike in odgovorne politične in gospodarske naloge, ki stoje pred nami!

Radojka

PIŠEJO NAM

DA SE RESNICA PRAV SPOZNA, JE TREBA CUTI OBA ZVONA!

V »Dolenjskem listu« od dne 16. decembra t. l. je bil objavljen članek pod naslovom »Socialni ljudje kaj takega ne bodo naredili«. Ker iz članka izzveni moje nesocialno ravnanje do tov. Cerneta v nepravilni luči, navajam v pojasnilo nekaj kratkih dejstev:

1. Ker ima vsako podjetje plan delovne sile in ravno tako državno posestvo Dob pri Mirni in ker je bil plan že izpolnjen, bi morali, če bi sprejeli tov. Cerneta, zaradi tega odpustiti kakega polno sposobnega delavca. Zaposlitev 90% invalida s pogostimi napadi, kot je tov. Cerneta sam izjavil, je na državnem posestvu Dob skoro nemogoča, ker njegovemu zdravstvenemu stanju ni primerne delovnega mesta.

2. Kot je tov. Cerneta sam izjavil, je v invalidskem domu bilo več ljudi v eni sobi, zato je dobival stalne živčne napade. Zaradi tega bi moral imeti po njegovi izjavi svojo lastno sobo. Stanovanjske prilike na drž. posestvu Dob in okolici so pa take, da stanuje v eni sobi tudi po pet ljudi. Zaradi tega mu tudi uprava ni mogla oskrbeti lastne sobe.

3. Kot 90% invalid ima pravico do brezplačne vozne karte, ker pa je bila ura že pozno popoldne in ustrezne vozne karte od KLO ni bilo mogoče dobiti, sem mu izročil iz lastnih sredstev 100 dinarjev za potne stroške v Ljubljano, kamor je želel iti. Na ta način mu nikakor ni bilo treba iti peš v Ljubljano. Pripominjam, da je bilo priporočilo Generalne direkcije državnih posestev brez štampljke in uradne številke.

Nepravilen odnos do invalidov je vsakega graje vreden, toda o vsaki kritiki se je treba preje temeljito spoznati s primerom,

ne pa na slepo nekoga obdolžiti nesocialnega ravnanja na podlagi enostranskih izjav.

Tomšič Mirko,

direktor drž. posestva Dob pri Mirni

ALI RES NISO NITI BRALI, NITI SLISALI?

Iz raznih krajev je letos na travnikih kočevskih državnih posestev kosilo 21 brigad. Pospravili so precej sena, vendar pa je bila košnja sena izvršena le 80%, košnja otave pa še manj. Sicer je bilo precej objektivnih težav, toda še več je bilo napak, katere bi s pravilnim gospodarjenjem lahko odstranili. Na posestvih so pospravili krme le toliko, kolikor so mislili, da jo bodo potrebovali sami. Kosili so predvsem nižinske in boljše senožeči, slabše pa so pustili z izgovorom, da jih bodo popasli, kar pa so le delno storili. V začetku košnje se je precej kmetov zanimalo za sena na slabših senožečih, da bi ga pokosili naspel, kar pa posestva niso dovolila. Kasneje, ko je ostala na travnikih od trave le še slama, pa ni nihče maral. Tako so ostale velike površine nepokošene, pa tudi popasli jih niso. Državno posestvo v Knežji lipi ni pospravilo sena niti s polovice svojih travnikov, otave pa sploh niso kosili. Ravno tako je tudi v Starem logu ostalo okoli 30 ha otave nepokošene. Od 9 posestev so zadovoljivo opravili košnjo otave le v Starem bregu in Polomu. dočim so ostala posestva pospravila otavo le delno. Večina je trdila, da otave ni, ker je požgana po suši. Čeprav imajo državna posestva sedaj manj živine kakor jo je bilo pred vojno v teh krajih, pa bo marsikaterim posestvom v sredi zime zmanjkalo krme. V Koprivniku bodo že prihodnji mesec s krmo pri kraju. Zato si bodo morala posestva med seboj pomagati, če hočejo prehraniti živino čez zimo.